

Briselē, 26.6.2023.
COM(2023) 342 final

2023/0214 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko Īstenošanas lēmumu (ES) 2017/784 groza attiecībā uz Itālijas pieņemtā īpašā pasākuma, ar ko atkāpjas no 206. un 226. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu, atļaujas termiņu un darbības jomu

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Saskaņā ar 395. panta 1. punktu 2006. gada 28. novembra Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu¹ ("PVN direktīva") Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu var atļaut jebkurai dalībvalstij piemērot īpašus pasākumus, lai atkāptos no minētās direktīvas noteikumiem ar nolūku vienkāršot PVN iekasēšanas procedūru vai lai nepieļautu noteiktu veidu nodokļu nemaksāšanu vai izvairīšanos no nodokļu maksāšanas.

Vēstulē, kas Komisijā reģistrēta 2022. gada 26. septembrī, Itālijas Republika pieprasīja atļauju turpināt piemērot atkāpi no PVN direktīvas 206. un 226. panta attiecībā uz prasībām par pievienotās vērtības nodokļa (PVN) nomaksu un rēķinu izsniegšanu par preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu valsts sektora iestādēm, centrālo un vietējo valsts sektora iestāžu kontrolētiem uzņēmumiem un sarakstā ietvertajiem biržā kotētajiem uzņēmumiem.

Vēstulē, kas Komisijā reģistrēta 2023. gada 8. maijā, Itālija grozīja savu pieprasījumu, lūdzot no 2025. gada 1. jūlija sašaurināt atļaujas darbības jomu, attiecinot to tikai uz preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu valsts sektora iestādēm un centrālo un vietējo valsts sektora iestāžu kontrolētiem uzņēmumiem. Saskaņā ar PVN direktīvas 395. panta 2. punktu Komisija 2023. gada 11. maija vēstulē informēja pārējās dalībvalstis par Itālijas Republikas pieprasījumu. Komisija 2023. gada 12. maija vēstulē paziņoja Itālijas Republikai, ka tās rīcībā ir visa pieprasījuma izvērtēšanai nepieciešamā informācija.

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Pēc statistikas pārbažu sistēmas ieviešanas Itālija atklāja ievērojamu krāpšanu PVN jomā saistībā ar preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu valsts sektora iestādēm. Lai izskaustu šādu praksi, Itālija 2014. gadā pieprasīja, lai valsts sektora iestādēm paredzēto piegāžu gadījumā maksājamais PVN vairs nebūtu jāmaksā piegādātājam vai pakalpojuma sniedzējam, bet gan būtu jāiemaksā atsevišķā un bloķētā nodokļu iestāžu bankas kontā. Šo mehānismu parasti dēvē par "dalīta maksājuma" veidu, jo maksājums, ko klients parasti pilnībā pārskaita piegādātājam vai pakalpojumu sniedzējam (atlīdzība apmaiņā pret piegādi vai pakalpojumu plus PVN), tiek sadalīts šādi: i) pirmkārt, atlīdzība, ko maksā preču piegādātājam vai pakalpojumu sniedzējam; un ii) otrkārt, maksājamais PVN tiek iemaksāts bloķētā nodokļu iestāžu bankas kontā.

Ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2015/1401² šādu atkāpi atļāva piemērot līdz 2017. gada 31. decembrim. Ar to Itālijai tika atļauts piemērot atkāpi no PVN direktīvas 206. panta attiecībā uz PVN nomaksu un no PVN direktīvas 226. panta attiecībā uz noteikumiem par rēķinu izsniegšanu.

Itālija bija pieprasījusi atkāpi uz noteiktu laiku, kurā tā varētu organizēt un īstenot atbilstīgus kontroles politikas pasākumus un pilnībā izmantot elektroniskas rēķinu izsniegšanas rezultātā pieejamo datu sniegtās priekšrocības. Nosakot pienākumu par piegādēm vai sniegtajiem pakalpojumiem valsts sektora iestādēm rēķinus izsniegt elektroniski, kā rezultātā ir iespējams reāllaikā kontrolēt atsevišķus darījumus un precīzas PVN summas, kuras valsts sektora iestādēm ir jāmaksā par saviem pirkumiem, Itālijai tiktu dota iespēja revidēt attiecīgo sektoru ar parasto kontroles metožu palīdzību un nebūtu nepieciešams atkāpties no PVN direktīvas, lai piemērotu dalītā maksājuma pasākumu.

¹ OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.

² OV L 217, 18.8.2015., 7.–8. lpp.

Saskaņā ar Itālijas sniegto informāciju elektroniska rēķinu izsniegšana attiecībā uz piegādēm vai sniegtajiem pakalpojumiem valsts sektora iestādēm nodrošināja nodokļu iestādēm būtisku informāciju par rēķinu plūsmu, kas ļāva kontrolēt darījumus un atbilstošās PVN summas. Taču vēl viens efektīvas kontroles sistēmas elements – pienākums paziņot nodokļu iestādēm datus par visiem izsniegtajiem un saņemtajiem rēķiniem – tika ieviests tikai 2017. gada 1. janvārī. Vajadzēja vairāk laika, lai šis pasākums kļūtu efektīvs un efektīvi mudinātu nodokļa maksātājus uzlabot viņu nodokļu saistību izpildi. Tādēļ Itālija lūdza pagarināt termiņu atkāpei no PVN direktīvas 206. un 226. panta attiecībā uz piegādēm vai sniegtajiem pakalpojumiem valsts sektora iestādēm.

Turklāt Itālija atklāja nodokļa nemaksāšanu sektorā, kas aptver piegādes vai pakalpojumu sniegšanu valsts sektora iestāžu kontrolē esošiem uzņēmumiem un nelielai biržas sarakstā iekļautu 40 uzņēmumu grupai. Lai apkarotu šo nodokļu nemaksāšanu un nodrošinātu, ka valsts sektora ieņēmumiem vairs nerodas PVN zaudējumi, Itālija pieprasīja attiecināt atkāpi no PVN direktīvas 206. un 226. panta arī uz preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu iepriekš minētajām vienībām, kuras Itālija uzskatīja par tikpat uzticamām kā valsts sektora iestādes. Minētās vienības ir centrālo un vietējo valsts sektora iestāžu kontrolē esoši uzņēmumi, kā arī aptuveni 40 biržas sarakstā iekļautu uzņēmumu, tātad kopā aptuveni 2 400 uzņēmumu. Itālija sagaidīja, ka dalītā maksājuma pasākuma attiecināšana uz minētajiem uzņēmumiem novērsīs nodokļu nemaksāšanu, kas notiek tādā veidā, ka attiecīgo vienību piegādātāji vai pakalpojumu sniedzēji nemaksā PVN, un ka tādējādi tiktu palielināti PVN ieņēmumi.

Atkāpes ar paplašināto darbības jomu termiņš ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2017/784³ tika pagarināts līdz 2020. gada 30. jūnijam. Ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2020/1105⁴ šās atkāpes termiņu vēlreiz pagarināja līdz 2023. gada 30. jūnijam.

Dalītā maksājuma mehānisms ir daļa no pasākumu kopuma, ko Itālija ieviesusi, lai apkarotu krāpšanu nodokļu jomā un nodokļu nemaksāšanu. Šis pasākumu kopums cita starpā ietver elektronisku rēķinu izsniegšanu un datu par katru dienu iekasētajām summām elektronisku nosūtīšanu. Elektroniska rēķinu izsniegšana dažos sektoros tika ieviesta no 2018. gada 1. jūlija, un no 2019. gada 1. janvāra to piemēroja visos sektoros. Šo pienākumu noteica ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/593⁵. Lai elektroniski pārsūtītu datus par katru dienu iekasētajām summām, nodokļa maksātājiem, kas ir iesaistīti mazumtirdzniecībā un līdzīgās darbībās (bez rēķinu izsniegšanas pienākumiem), dati par katru dienu iekasētajām summām ir jāglabā elektroniski un elektroniski tie jānosūta *Agenzia delle Entrate*. Šis pēdējais pienākums stājās spēkā 2020. gada 1. janvārī un attiecībā uz nodokļa maksātājiem, kuru apgrozījums pārsniedz 400 000 EUR, – 2019. gada 1. jūlijā. Šis pasākumu kopums ir aizstājis citus kontroles pasākumus un ļauj Itālijas nodokļu iestādēm veikt uzņēmēju deklarēto dažādo darījumu kontrolpārbaudi un pārraudzīt to PVN maksājumus. Ar jaunākajām izmaiņām tiesību aktos tika ieviests pienākums datus par PVN darījumiem no elektroniskajiem rēķiniem, pārrobežu darījumiem un elektroniski iekasētajām summām nekavējoties darīt pieejamus nodokļa maksātājiem, lai vienkāršotu to saistību izpildi; tādēļ *Agenzia delle Entrate* iepriekš aizpilda PVN deklarācijas un sagatavo regulārus PVN aprēķinus, kurus nodokļu maksātāji var pieņemt vai papildināt.

Saskaņā ar Lēmuma 2017/784 7. apsvērumu, tiklīdz šī sistēma tika pilnībā ieviesta, nevajadzētu būt vajadzībai turpmāk atkāpties no Direktīvas 2006/112/EK, lai piemērotu dalītā maksājuma pasākumu. Tomēr, kā atspoguļots Lēmuma 2020/1105 8. apsvērumā, ņemot vērā,

³ OV L 118, 6.5.2017., 17. lpp.

⁴ OV L 242, 28.7.2020., 4. lpp.

⁵ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2018/593 (2018. gada 16. aprīlis), ar ko Itālijas Republikai atļauj ieviest īpašu pasākumu, atkāpjoties no 218. un 232. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 99, 19.4.2018., 14.–15. lpp.).

ka tajā laikā šie pasākumi bija nesen īstenoti, būtu bijis pārāgri pilnībā novērtēt to efektivitāti. Turklāt, ņemot vērā laiku, kad Itālija saskārās ar grūtībām Covid-19 pandēmijas dēļ, nodokļu maksātājiem bija grūtāk īstenot nepieciešamās izmaiņas savās rēķinu izrakstīšanas sistēmās, līdzīgi kā nodokļu administrācijām pielāgot savu kontroli un IT sistēmas. Tāpēc pasākuma atcelšanai varētu būt būtiska negatīva ietekme uz cīņu pret nodokļu nemaksāšanu un PVN iekasēšanu, kā arī uz nodokļu maksātāju administratīvajām izmaksām. Šā iemesla dēļ atļauja turpināt dalītā maksājuma mehānisma piemērošanu tika pagarināta līdz 2023. gada 30. jūnijam.

Tomēr Itālija uzskata, ka dalītā maksājuma mehānisms un obligātā elektronisko rēķinu sagatavošana ir radījuši sinerģiju, kas ir ievērojami samazinājusi krāpšanu PVN jomā, un tāpēc tai būtu jāturpina līdzāspastāvēt, ņemot vērā to, ka dalītais maksājums ir instruments krāpšanas novēršanai, savukārt elektroniskie rēķini ir krāpšanas atklāšanas instruments.

Itālija uzskata, ka dalītā maksājuma mehānisma efektivitāte ir tāda, ka šis instruments darbojas preventīvi attiecībā uz nodokļu nemaksāšanas gadījumiem, tādējādi nodrošinot lielākus ieņēmumus nekā jebkurš pasākums, kas saistīts ar *ex post* kontroles darbībām. Neatkarīgi no tā, cik savlaicīga un tūlītēja var būt kontroles darbība, *ex post* pasākumi ne vienmēr nodrošina nesamaksātā nodokļa efektīvu atgūšanu. Lai gan elektroniskie rēķini (vai rēķinu datu paziņošana gadījumos, kad elektroniskie rēķini nav obligāti) ir ārkārtīgi efektīvs pasākums, pēc kontroles veikšanas ir iespējams, ka nodokļu nemaksātājam nav nepieciešamās finansiālās spējas, lai samaksātu parādu. Šā iemesla dēļ Itālija apgalvo, ka dalītā maksājuma mehānisms ir ļoti efektīvs instruments, ja saņēmēja nodokļu saistību izpildes līmenis ir augstāks nekā piegādātāja saistību izpildes līmenis. Tāpēc Itālija uzskata, ka šie pasākumi ir savstarpēji papildinoši, nevis savstarpēji aizstājami.

Tomēr, lai izpildītu savu apņemšanos pakāpeniski izbeigt šo pasākumu, Itālija vēstulē, kas Komisijā reģistrēta 2023. gada 8. maijā, grozīja savu prasību no 2025. gada 1. jūlija izslēgt no īpašā pasākuma darbības jomas preču piegādes un pakalpojumu sniegšanu uzņēmumiem, kas kotēti biržas *Borsa Italiana FTSE MIB* sarakstā. Šis termiņš ļaus nodokļa maksātājiem, kurus skar atkāpes darbības jomas ierobežošana, veikt attiecīgus operatīvus pielāgojumus un Itālijas iestādēm uzraudzīt pasākuma efektivitāti un pienācīgi izvērtēt iespējamās alternatīvas pasākumus.

Jānorāda, ka dalītā maksājuma sekas cita starpā ir tādas, ka piegādātāji vai pakalpojumu sniedzēji, kas ir nodokļa maksātāji, nevar kompensēt samaksāto priekšnodokli ar PVN, ko viņi saņem par piegādēm vai pakalpojumiem. Tie var pastāvīgi atrasties kredīta pozīcijā, un viņiem, iespējams, būs jāpieprasa nodokļu administrācijai šā PVN faktiskā atmaksa. No otras puses, zināmos apstākļos Itālija atļauj šiem piegādātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem kompensēt PVN, ko tie nav saņēmuši no saviem klientiem, ar citiem Itālijā maksājamajiem nodokļiem, tādējādi ierobežojot naudas plūsmas problēmu, kas citādā gadījumā var rasties uzņēmumiem, kuriem ir pienākums maksāt nodokļus Itālijā. Saskaņā ar Itālijas sniegtajiem datiem vidējais PVN atmaksas apstrādes laiks 2021. gadā kopumā bija 68 dienas, savukārt nodokļu maksātājiem adresētajos pieprasījumos saskaņā ar dalīto maksājumu vidējais ilgums bija 63 dienas.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiek ierosināts pieņemt Itālijas lūgumu pagarināt atkāpes atļaujas termiņu, bet tikai līdz 2026. gada 30. jūnijam (pretēji 2026. gada 31. decembrim, kā to lūgusi Itālija). Šim laikposmam vajadzētu būt pietiekamam, lai izvērtētu to pasākumu efektivitāti, kas īstenoti, lai samazinātu nodokļu nemaksāšanu attiecīgajos sektoros. Turklāt līdz tam laikam uzņēmumi un nodokļu administrācija varēs labāk veikt vajadzīgos pielāgojumus savās sistēmās.

Nemot vērā atkāpes plašo darbības jomu, ir svarīgi nodrošināt, ka tiek veikti nepieciešamie turpmākie pasākumi šīs atkāpes ietvaros; tas jo īpaši attiecas uz to, lai izvērtētu pasākuma ietekmi uz krāpšanas apmēru PVN jomā un uz situāciju PVN atmaksas jomā saistībā ar nodokļa maksātājiem, uz kuriem attiecas atkāpe. Tādēļ Itālijai tiek pieprasīts 15 mēnešu laikā pēc atkāpes stāšanās spēkā iesniegt ziņojumu par PVN atmaksas procedūru attiecībā uz piegādātājiem (nodokļu maksātājiem), uz kuriem attiecas šī atkāpe. Minētajā ziņojumā jo īpaši būtu jāiekļauj statistika par vidējo laiku, kas vajadzīgs, lai faktiski atmaksātu PVN šiem nodokļa maksātājiem, un jāizklāsta īpašas problēmas, kas, iespējams, ir radušās šajā sakarā. Ziņojumā būtu arī jānorāda dažādie pasākumi, kas īstenoti, lai apkarotu nodokļu nemaksāšanu attiecībā uz piegādēm vai pakalpojumu sniegšanu, uz ko attiecas atkāpe, to spēkā stāšanās datums, kā arī to efektivitātes novērtējums.

- **Atbilstība spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Atkāpe ir saskaņā ar spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā.

Komisija 2022. gada 8. decembrī pieņēma Priekšlikumu Padomes Direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2006/112/EK attiecībā uz PVN noteikumiem digitālajā laikmetā⁶. Viens no galvenajiem priekšlikuma mērķiem ir apkarot krāpšanu PVN jomā, īstenojot digitālās ziņošanas prasības, kuru pamatā ir e-rēķini. Šī reforma, tiklīdz tā būs pieņemta, ļaus dalībvalstīm īstenot obligātu e-rēķinu sagatavošanu, kā to pašlaik dara Itālija, bet atcels nepieciešamību pieprasīt papildu atkāpes no PVN direktīvas, lai īstenotu šādas sistēmas. Kā minēts iepriekš, datu paziņošana nodokļu administrācijai, izmantojot elektroniskos rēķinus, ir daļa no pasākumu kopuma, ko Itālija kopā ar dalītā maksājuma mehānismu pieņēmusi, lai cīnītos pret krāpšanu PVN jomā.

Ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2019/310⁷ Polijai tika piešķirta līdzīga atkāpe piemērot dalītā maksājuma mehānismu. Šī atkāpe sākotnēji tika piešķirta līdz 2022. gada 28. februārim un vēlāk pagarināta līdz 2025. gada 28. februārim⁸. Polijas dalītā maksājuma sistēma ietver brīvprātīgu un obligātu dalītā maksājuma mehānismu. Šī obligātā dalītā maksājuma sistēma attiecas uz preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu, ko apmaksā ar elektroniskiem bankas pārskaitījumiem starp nodokļa maksātājiem tādās jomās, kuras īpaši skar krāpšana PVN jomā un kurās krāpšana ir konstatēta gadiem ilgi. Saskaņā ar Polijas obligāto dalītā maksājuma sistēmu banka darbojas kā maksājuma dalītāja, klienta samaksāto summu pārskaitot uz attiecīgajiem piegādātāja vai pakalpojuma sniedzēja kontiem, proti, apliekamo summu uz tirgotāja parasto kontu, savukārt PVN summu – uz tirgotāja bloķēto PVN kontu. Bloķētā PVN konta līdzekļi pieder nodokļa maksātājam, tomēr tas šos līdzekļus var izlietot būtībā tikai tam, lai maksājamo PVN nomaksātu nodokļu iestādei vai nomaksātu piegādātāju vai pakalpojumu sniedzēju rēķinos uzrādīto PVN.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Juridiskais pamats ir PVN direktīvas 395. pants, kas paredz, ka Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu var atļaut jebkurai dalībvalstij ieviest īpašus pasākumus,

⁶ COM(2022)701 final.

⁷ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2019/310 (2019. gada 18. februāris), ar ko Polijai atļauj ieviest īpašu pasākumu, atkāpjoties no 226. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 51, 22.2.2019., 19. lpp.).

⁸ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2022/559 (2022. gada 5. aprīlis), ar kuru groza Īstenošanas lēmumu (ES) 2019/310 attiecībā uz Polijai piešķirto atļauju turpināt piemērot īpašo pasākumu, atkāpjoties no 226. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 108, 7.4.2022., 51. lpp.).

lai atkāptos no minētās direktīvas noteikumiem ar nolūku vienkāršot PVN iekasēšanas procedūru vai lai nepieļautu noteiktu veidu nodokļu nemaksāšanu vai izvairīšanos no nodokļu maksāšanas.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Vadoties pēc PVN direktīvas noteikuma, kurš ir šā priekšlikuma pamatā, priekšlikums ir Eiropas Savienības ekskluzīvā kompetencē. Tādēļ subsidiaritātes principu nepiemēro.

- **Proporcionalitāte**

Šis lēmums attiecas uz atļauju, ko dalībvalstij piešķir pēc pašas dalībvalsts pieprasījuma, un tas nerada nekādas saistības.

Ņemot vērā, ka atkāpe ir ierobežota laika ziņā un attiecas tikai uz preču piegādi un pakalpojumu nodrošināšanu valsts sektorā, valsts kontrolē esošiem uzņēmumiem un biržas sarakstā iekļautiem uzņēmumiem (pēdējiem minētajiem tikai līdz 2025. gada 1. jūlijam), atkāpes darbības joma ir vērsta uz konkrētiem sektoriem, kuros nodokļu nemaksāšana ir būtiska problēma. Tādēļ īpašais pasākums ir proporcionāls izvirzītajam mērķim, proti, apkarot nodokļu nemaksāšanu.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Ierosinātais instruments ir Padomes īstenošanas lēmums.

Saskaņā ar PVN direktīvas 395. pantu atkāpe no kopējiem PVN noteikumiem ir pieļaujama vienīgi ar Padomes atļauju, ko tā ar vienprātīgu lēmumu pieņem pēc Komisijas priekšlikuma. Padomes īstenošanas lēmums ir vispiemērotākais instruments, jo to var adresēt atsevišķai dalībvalstij.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Apspriešanās ar ieinteresētajām personām netika veikta. Šā priekšlikuma pamatā ir Itālijas pieprasījums, un tas attiecas tikai uz šo konkrēto dalībvalsti.

- **Ietekmes novērtējums**

Ietekmes novērtējums netika veikts, jo nav sagaidāms, ka priekšlikums radīs būtisku ietekmi uz ekonomiku, vidi vai sociālo jomu.

Padomes īstenošanas lēmuma priekšlikuma mērķis ir pagarināt atkāpes no PVN direktīvas 206. un 226. panta piemērošanas termiņu attiecībā uz piegādēm un pakalpojumu sniegšanu valsts sektora iestādēm, centrālo iestāžu un vietējo iestāžu kontrolētiem uzņēmumiem un aptuveni 40 sarakstā iekļautajiem biržā kotētajiem uzņēmumiem. Uzliekot prasību, ka maksājamo PVN maksā atsevišķā nodokļu administrācijas bankas kontā, ar Padomes īstenošanas lēmuma priekšlikumu galvenokārt plānots cīnīties pret nodokļu nemaksāšanu, kas notiek tādā veidā, ka sarakstā iekļauto vienību piegādātāji vai pakalpojumu sniedzēji nemaksā PVN. Itālijas pašreiz piemērotais pasākums ir izrādījies efektīvs rīks šā mērķa sasniegšanai.

Saskaņā ar Itālijas sniegtajiem datiem pasākuma īstenošana ir izraisījusi maksājumu pieaugumu par aptuveni 4,6 miljardiem EUR gadā. Šo summu noteica *Agenzia delle Entrate*, ņemot vērā, ka *Pubblica Amministrazione (PA)* piegādātājiem un pakalpojumu sniedzējiem par tiem pašiem darījumiem pēc dalītā maksājuma mehānisma ieviešanas faktiski samaksātā

zemākā aprēķināmā PVN summa, atskaitot palielinājumu, ko veido kompensācijas un atmaksas, ir mazāka nekā maksājumi, ko PA ir veikusi par tiem pašiem darījumiem. Itālijas veiktajā turpmākajā analīzē secināts, ka šī ietekme ir saglabājusies stabila visos gados, kad pasākums ir īstenots pilnā apmērā. Itālija pauž bažas par to, ka pasākuma atcelšana varētu radīt tāda paša apmēra ieņēmumu zaudējumus, kaut gan Itālija joprojām piedzīvo ievērojamu PVN iztrūkumu.

Vēl viens ietekmes aspekts, kas būtu jāņem vērā, ir tāds, ka piegādātāji un pakalpojumu sniedzēji saskaņā ar šo sistēmu nesaņem PVN no saviem klientiem. Tāpēc tiem biežāk būs jāpieprasa efektīva PVN atmaksa, ja tie nevarēs kompensēt šo PVN ar citiem Itālijā maksājamiem nodokļiem. Lai novērstu negatīvu ietekmi uz šiem nodokļa maksātājiem, jo īpaši gadījumos, kad piegādātāji vai pakalpojumu sniedzēji neveic uzņēmējdarbību Itālijā, ir būtiski, ka atmaksas procedūra darbojas pareizi un laikus. Saskaņā ar Itālijas sniegto informāciju vidējais atmaksas apstrādes laiks lielā mērā atbilst valsts tiesību aktos noteiktajam trīs mēnešu termiņam⁹. Turklāt uzņēmumiem, uz kuriem attiecas dalītā maksājuma mehānisms, šie apstrādes termiņi ir īsāki, jo šādi pieprasījumi tiek izskatīti prioritārā kārtā. Tāpat, elektronisko rēķinu ieviešana ir atvieglojusi pieprasījumu vispārējo apstrādi, tādējādi kopumā samazinot laiku, kas vajadzīgs, lai apstrādātu atmaksas pieprasījumus. Saskaņā ar Itālijas sniegtajiem datiem vidējais atmaksas pieprasījumu apstrādes laiks 2021. gadā bija 68 dienas, savukārt pieprasījumu saskaņā ar dalīto maksājumu vidējais apstrādes laiks bija 63 dienas.

- **Pamattiesības**

Šim priekšlikumam nav ietekmes uz pamattiesību aizsardzību.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Pasākumam nebūs nelabvēlīgas ietekmes uz Savienības pašu resursiem, ko veido PVN.

⁹ Prezidenta 1972. gada 26. oktobra Dekrēta Nr. 633 38.-bis pants.

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko Īstenošanas lēmumu (ES) 2017/784 groza attiecībā uz Itālijas pieņemtā īpašā pasākuma, ar ko atkāpjas no 206. un 226. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu, atļaujas termiņu un darbības jomu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Direktīvu 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu¹ un jo īpaši tās 395. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2015/1401² Itālijai tika atļauts līdz 2017. gada 31. decembrim piemērot noteikumu, ka pievienotās vērtības nodokli (PVN), kas maksājams par piegādēm vai pakalpojumu sniegšanu valsts sektora iestādēm, minētajām iestādēm ir jāiemaksā atsevišķā un bloķētā nodokļu iestāžu bankas kontā ("īpašais pasākums"). Šis īpašais pasākums bija atkāpe no Direktīvas 2006/112/EK 206. un 226. panta attiecībā uz noteikumiem par PVN nomaksu un rēķinu izsniegšanu.
- (2) Ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2017/784³ Itālijai tika atļauts piemērot īpašo pasākumu līdz 2020. gada 30. jūnijam, un tā darbības joma tika paplašināta, aptverot arī piegādes un pakalpojumu sniegšanu konkrētiem valsts sektora iestāžu kontrolē esošiem uzņēmumiem un biržā kotētiem uzņēmumiem, kuri ir iekļauti *Financial Times Stock Exchange Milano Indice di Borsa ("FTSE MIB")* sarakstā. Ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2020/1105⁴ minētā atļauja tika pagarināta līdz 2023. gada 30. jūnijam.
- (3) Vēstulē, kas Komisijā reģistrēta 2022. gada 26. septembrī, Itālija pieprasīja pagarināt minēto atļauju līdz 2026. gada 31. decembrim. Vēstulē, kas Komisijā reģistrēta 2023. gada 8. maijā, Itālija lūdza no 2025. gada 1. jūlija ierobežot īpašā pasākuma darbības jomu, attiecinot to tikai uz preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu valsts sektora iestādēm un konkrētiem valsts sektora iestāžu kontrolē esošiem uzņēmumiem.
- (4) Komisija 2023. gada 11. maija vēstulē informēja pārējās dalībvalstis par Itālijas pieprasījumu. Komisija 2023. gada 12. maija vēstulē paziņoja Itālijai, ka tās rīcībā ir visa informācija, kas vajadzīga pieprasījuma izvērtēšanai.
- (5) Īpašais pasākums ir daļa no pasākumu kopuma, ko Itālija ieviesusi, lai apkarotu krāpšanu nodokļu jomā un nodokļu nemaksāšanu. Minētais pasākumu kopums, tostarp pienākums rēķinus izsniegt elektroniski, kā atļauts ar Padomes Īstenošanas lēmumu

¹ OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.

² OV L 217, 18.8.2015., 7.–8. lpp.

³ OV L 118, 6.5.2017., 17. lpp.

⁴ OV L 242, 28.7.2020., 4. lpp.

(ES) 2018/593⁵, ir aizstājis citus kontroles pasākumus un ļauj Itālijas nodokļu iestādēm veikt dažādu uzņēmēju deklarēto darījumu kontrolpārbaudi un uzraudzīt to PVN maksājumus.

- (6) Itālija uzskata, ka īstenoto pasākumu kopuma kontekstā rēķinu obligāta elektroniska izsniegšana samazina laiku, kas nodokļu administrācijai vajadzīgs, lai uzzinātu par iespējamu krāpšanu nodokļu jomā un nodokļu nemaksāšanu. Tomēr Itālija arī uzskata, ka, ja netiek piemērots ar īpašo pasākumu ieviestais dalītā maksājuma mehānisms, tad atgūšana no nodokļu krāpniekiem vai nemaksātājiem pēc kontrolpārbaudes veikšanas varētu būt neiespējama gadījumā, ja tie ir maksātnespējīgi. Tādējādi dalītā maksājuma mehānisms kā *ex ante* pasākums ir izrādījies ļoti efektīvs un papildinājis rēķinu obligātu elektronisku izsniegšanu, kas ir *ex post* pasākums.
- (7) Itālija atkārtoti apņēmas nelūgt atjaunot īpašo pasākumu, kas ļautu piemērot dalītā maksājuma mehānismu pēc tam, kad būs pilnībā īstenota to pasākumu pakete, kurus Itālija bija paredzējusi piemērot. Tomēr Itālija uzskata, ka, ņemot vērā īpašā pasākuma efektivitāti un tā sinerģiju ar citiem piemērotajiem pasākumiem, jo īpaši pienākumu izrakstīt elektroniskos rēķinus, īpašais pasākums būtu jāpagarina, lai izvairītos no atkritiena centienos samazināt PVN iztrūkumu Itālijā. Tomēr, lai izpildītu savu apņemšanos pakāpeniski izbeigt īpašo pasākumu, Itālija grozīja savu lūgumu, lai no 2025. gada 1. jūlija izslēgtu no īpašā pasākuma darbības jomas preču piegādes un pakalpojumu sniegšanu biržā kotētiem uzņēmumiem, kas iekļauti *Financial Times Stock Exchange Milano Indice di Borsa* ("FTSE MIB") sarakstā. Šis termiņš ļaus nodokļa maksātājiem, kurus skar īpašā pasākuma darbības jomas ierobežošana, veikt attiecīgus operatīvus pielāgojumus un Itālijas nodokļu iestādēm uzraudzīt īpašā pasākuma efektivitāti un pienācīgi izvērtēt iespējamās alternatīvos pasākumus.
- (8) Viens no īpašā pasākuma rezultātiem ir tas, ka piegādātāji un pakalpojumu sniedzēji, kas ir nodokļa maksātāji, samaksāto priekšnodokli nevar atskaitīt no PVN, ko tie saņem par piegādēm vai pakalpojumu sniegšanu. Šādi piegādātāji un pakalpojumu sniedzēji var pastāvīgi atrasties kredīta pozīcijā, un viņiem var nākties prasīt no nodokļu administrācijas sava PVN priekšnodokļa faktiski atmaksu. Saskaņā ar Itālijas sniegto informāciju nodokļa maksātājiem, kas veic darījumus, uz kuriem attiecas dalītā maksājuma shēma, ir tiesības prioritārā kārtā saņemt attiecīgā PVN kredīta maksājumu šādu darījumu rezultātā akumulētā kredīta robežās. Šī prakse nozīmē, ka atmaksas pieprasījumi, kas saistīti ar dalītā maksājuma mehānismu, tiek izskatīti prioritārā kārtā gan sākotnējās izmeklēšanas laikā, gan to summu izmaksāšanas laikā, kas pienākas no neprioritārām atmaksām.
- (9) Prasītajai atkāpei vajadzētu būt ierobežotai laika ziņā, lai varētu novērtēt, vai īpašais pasākums ir atbilstīgs un efektīvs. Tādēļ atļauja būtu jāpagarina līdz 2026. gada 30. jūnijam, kas dotu pietiekami daudz laika, lai novērtētu efektivitāti pasākumiem, ko Itālija īsteno ar mērķi mazināt nodokļu nemaksāšanu attiecīgajos sektoros.
- (10) Lai garantētu, ka tiek veikti nepieciešamie turpmākie pasākumi saistībā ar prasīto atkāpi, un jo īpaši izvērtētu ietekmi uz PVN atmaksu nodokļa maksātājiem, uz kuriem attiecas minētā atkāpe, būtu jāprasa Itālijai līdz 2024. gada septembrim iesniegt Komisijai ziņojumu par vispārējo situāciju saistībā ar PVN atmaksu nodokļa maksātājiem un jo īpaši par šīs procedūras vidējo ilgumu un par īpašā pasākuma un jebkādu citu pasākumu efektivitāti, ko Itālija īsteno ar mērķi mazināt nodokļu

⁵ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2018/593 (2018. gada 16. aprīlis), ar ko Itālijas Republikai atļauj ieviest īpašu pasākumu, atkāpjoties no 218. un 232. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 99, 19.4.2018., 14.–15. lpp.).

nemaksāšanu attiecīgajos sektoros. Minētajā ziņojumā būtu jāiekļauj saraksts ar dažādajiem īstenotajiem pasākumiem un to spēkā stāšanās datumiem.

- (11) Īpašais pasākums ir proporcionāls izvirzītajiem mērķiem, jo tas ir ierobežots laika ziņā un attiecas tikai uz sektoriem, kas nodokļu nemaksāšanas ziņā izraisa būtiskas problēmas. Turklāt īpašais pasākums nerada risku, ka nodokļu nemaksāšana novirzītos uz citiem sektoriem vai citām dalībvalstīm.
- (12) Īpašajam pasākumam nebūs negatīvas ietekmes uz galapatēriņa posmā iekasētajiem kopējiem nodokļa ieņēmumiem, un tam nebūs nelabvēlīgas ietekmes uz Savienības pašu resursiem, ko veido PVN.
- (13) Tāpēc Īstenošanas lēmums (ES) 2017/784 būtu attiecīgi jāgroza,
IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2017/784 groza šādi:

- 1) lēmuma 1. panta trešo ievilkumu svītro;
- 2) lēmuma 3. panta otrajā daļā datumu “līdz 2021. gada 30. septembrim” aizstāj ar datumu “līdz 2024. gada 30. septembrim”;
- 3) lēmuma 5. pantā datumu “līdz 2023. gada 30. jūnijam” aizstāj ar datumu “līdz 2026. gada 30. jūnijam”.

2. pants

Šis lēmums stājas spēkā tā paziņošanas dienā.

Taču 1. panta 1. punktu piemēro no 2025. gada 1. jūlija.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts Itālijas Republikai.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*